

आसंगमेव विवृणोति आधिपत्येति शिष्यादिष्विति शेषः ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ त्रिविष्टब्धं त्रिदंडकं लिंगानि आश्रमपरिचायकानि ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ अथवेति दुःखाभावार्थं त्रिदंडं चेत्कर्तव्यं तर्हि राज्यमपि तदर्थं कु-
 तोनकर्तव्यमित्यर्थः अतएवोक्तं भगवता दुःखमित्येव यत्कर्मकायक्रेषाभ्याच्यजेत् सकृत्पाराजसं त्यागं नैव त्यागफलं लभेदिति ॥ ४९ ॥ फलितमाह आकिंचन्येति ॥ ५० ॥ एषु सत्त्वपि अबंधे पदे स्थितं
 मां विद्धि ॥ ५१ ॥ राज्यैश्वर्यमयः राज्याद्यासक्त्या तत्प्रधानः स्त्रीमयोजालमइति वत् स्नेहायतनैर्धनदारादिभिर्बद्धातीति तथा एतेन संगी बध्यते त्यागी मुच्यते इत्युक्तं ॥ ५२ ॥ त्वयि योगप्रभाववत्यां जाता स्थो
 जातादरः अथापि अयथार्थयोगाननु रूपं वर्णं त्रिगुणजं रूपं ॥ ५३ ॥ सौकुमार्यादिकं योगश्चैकस्यां त्वयि परस्परविरुद्धं कथं स्यादिति संशयः त्वं योगसिद्धा ब्राह्मणी वा आजानसिद्धा यक्षराक्षसादयो नि जावे
 आधिपत्ये तथा तुल्ये निग्रहानुग्रहात्मके ॥ राजभिर्भिक्षुकास्तुल्या मुच्यंते केन हेतुना ॥ ४५ ॥ अथ सत्याधिपत्ये पिज्ञाने नैवेह केवलं ॥ मुच्यंते सर्वपापेभ्यो देहे प-
 रमके स्थिताः ॥ ४६ ॥ काषायधारणं मौड्यं त्रिविष्टब्धं कं मंडलं ॥ लिंगान्युत्पथभूतानि न मोक्षायेति मेमतिः ॥ ४७ ॥ यदि सत्यपि लिंगोऽस्मिन् ज्ञानमेवात्र कार-
 णं ॥ निर्मोक्षायेह दुःखस्य लिंगमात्रं निरर्थकं ॥ ४८ ॥ अथवा दुःखशैथिल्यं वीक्ष्य लिंगे रुतामतिः ॥ किं देवार्थं सामान्यं छत्रादिषु न लक्ष्यते ॥ ४९ ॥ आकिंच-
 न्येन मोक्षोऽस्ति किंचन्येनास्ति बंधनं ॥ किंचन्येचेतरेचैव जंतुज्ञानेन मुच्यते ॥ ५० ॥ तस्माद्द्वर्माथं कामेषु तथा राज्यपरिग्रहे ॥ बंधनाय तनेष्वेव विवृणोति बंधे पदे स्थि-
 तं ॥ ५१ ॥ राज्यैश्वर्यमयः पाशः स्नेहायतनबंधनः ॥ मोक्षाश्मनि शिते नेह छिन्नस्या गासिनामया ॥ ५२ ॥ सोहमेवंगतो मुक्तो जातास्थस्त्वयि भिक्षुकि ॥ अय-
 थार्थं हिते वर्णवक्ष्यामि शृणु तन्मम ॥ ५३ ॥ सौकुमार्यं तथारूपं वपुरग्र्यं तथा वयः ॥ तवैतानि समस्तानि नियमश्चेति संशयः ॥ ५४ ॥ यच्चाप्यनुरूपं ते लिंगस्या-
 स्य विचेष्टितं ॥ मुक्तोऽयं स्यान्न वेति स्याद्दर्पितो मत्परिग्रहः ॥ ५५ ॥ न च कामसमायुक्ते युक्तेऽप्यस्ति त्रिदंडके ॥ न रक्ष्यते त्वया चेदं न मुक्तस्यास्ति गोपना ॥ ५६ ॥
 मत्पक्षसंश्रयाच्चायं शृणु यस्ते व्यतिक्रमः ॥ आश्रयं त्याः स्वभावेन मम पूर्वपरिग्रहं ॥ ५७ ॥ प्रवेशस्तेरुतः केन मम राष्ट्रे पुरेपि वा ॥ कस्य वा सन्निकर्षात्त्वं प्रविष्टाह-
 दयं मम ॥ ५८ ॥ वर्णप्रवरमुख्यासि ब्राह्मणी क्षत्रियस्त्वहं ॥ नावयोरेकयोगोऽस्ति माकृथा वर्णसंकरं ॥ ५९ ॥ वर्तसे मोक्षधर्मेण त्वं गार्हस्थ्येऽहमाश्रमे ॥ अयं चा-
 पिसुकृते द्वितीयोऽश्रमसंकरः ॥ ६० ॥

तिभावः ॥ ५४ ॥ लिंगस्य त्रिदंडधारणस्य अननुरूपं शरीरशोषणाद्यभावात् धर्षितः रूपादिना भिभूतः परिग्रहः सभा विकृतवेषत्वं पराभिभवश्च
 न मुक्तलक्षणमिति भावः ॥ ५५ ॥ नंदिन्यादिलीपइवानुग्रहार्थमेवं धर्षितोऽसीत्याशंक्याह नचेति परानुग्रहनिग्रहकामेयुक्ते योगिनि संन्यासफलं नास्तीत्यर्थः मच्छरीरसंगाच्च त्वया इदमाश्रमलिंगमपि न रक्ष्य-
 ते अनेन लिंगेनापि मुक्तस्य आरूढपतितस्य गोपनानास्ति विमुक्तस्येति पाठे ज्ञाततत्त्वस्यापि गोपनाय भिचाराद्यकृत्यादात्मरक्षाकर्तव्येत्यस्येवेत्यर्थः ॥ ५६ ॥ मत्पक्षेति मच्छरीरप्रवेशात् नन्वहं स्वासने ए-
 वास्मीत्याशंक्याह आश्रयं त्याइति स्वभावेन स्वेन चित्तेन मम परिग्रहं शरीरं आश्रयं त्याः अतस्त्वयि व्यभिचारदोष इति भावः ॥ ५७ ॥ जारिण्योपि संकेते नैव परपुरं गृहं वा प्रविशंति तत्रापि तवास्मान् धर्षयं त्या अ-
 पराधइत्याह कस्यवेति सन्निकर्षात्संकेतात् ॥ ५८ ॥ इष्टापत्तिमाशंक्याह वर्णेति ॥ ५९ ॥ आश्रमसंकरः संन्यासाद्गार्हस्थ्यं प्रति पुनरागमनं ॥ ६० ॥